

Soạn Văn: Viếng lăng Bác

Bố cục:

- Khổ thơ 1, 2: Cảm xúc bên ngoài lăng.
- Khổ 3: Cảm xúc khi vào viếng lăng.
- Khổ thơ cuối: Cảm xúc khi rời lăng.

Đọc hiểu văn bản

Câu 1 (trang 60 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

- Cảm xúc bao trùm của tác giả: Niềm xúc động thiêng liêng, thành kính, lòng biết ơn và tự hào pha lẫn xót xa khi vào viếng lăng Bác.
- Mạch cảm xúc đi theo trình tự vào viếng lăng Bác: Bên ngoài lăng (dòng người, hàng tre), bên trong (xúc động thấy Bác trong giấc ngủ bình yên), và khi sắp phải trở về (mong ước mãi bên Bác).

Câu 2 (trang 60 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

Hình ảnh hàng tre bên lăng Bác *xanh xanh, thẳng hàng trong bão táp* gần gũi, biểu tượng cho dân tộc Việt Nam với sức mạnh bền bỉ, kiên cường, bất khuất. Cây tre trong câu thơ cuối bài thể hiện sự lưu luyến, thiết tha muốn lòng mình mãi bên Bác.

Câu 3 (trang 60 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

Tình cảm nhà thơ và mọi người với Bác qua khổ thơ 2, 3, 4:

- Lòng thành kính của người viếng lăng: *Dòng người...thương nhớ*.
- *Mặt trời trong lăng*: Hình ảnh ẩn dụ, Bác to lớn, vĩ đại như Mặt trời thiên nhiên tỏa sáng sự sống muôn loài.
- *Nỗi nhớ thương* và xót xa vô hạn của mọi người thể hiện trong khổ 3:
 - + *Vàng trắng sáng dịu hiền* gợi nhớ đến tâm hồn cao đẹp, trong sáng và những vần thơ tràn đầy ánh trăng của Người.
 - + *Trời xanh là mãi mãi*: Bác ra đi nhưng vẫn còn mãi với quê hương đất nước, như trời xanh còn mãi.

+ Câu thơ biểu hiện cụ thể và trực tiếp nỗi đau xót vì sự ra đi của Người: *Mà sao nghe nhói ở trong tim!*

- Khổ cuối diễn tả chân thành, mộc mạc tình cảm của nhà thơ, bày tỏ niềm mong mỏi, muốn hóa thân vào những cảnh vật bên lăng Bác: Trào nước mắt, làm con chim, đóa hoa, cây tre.

Câu 4 (trang 60 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

Sự thống nhất giữa nội dung tình cảm, cảm xúc với nghệ thuật:

- Giọng điệu trang nghiêm, đau xót, tự hào thể hiện đúng cảm xúc tác giả, nhịp điệu chậm, thành kính, lắng đọng, khổ cuối nhanh thể hiện sự tha thiết và lưu luyến.

- Thể thơ tám chữ với hình ảnh ẩn dụ đẹp, sáng tạo và gợi cảm, vừa quen thuộc vừa sâu sắc, ngôn ngữ bình dị, cô đúc... tất cả đều góp phần vào việc diễn tả tâm trạng, tình cảm, cảm xúc của nhà thơ.

Luyện tập

(Trang 60 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

Đoạn văn tham khảo:

Khổ thơ thứ hai của bài thơ thể hiện tấm lòng yêu quý, thành kính của tác giả cũng như người dân Việt Nam với con người vĩ đại của dân tộc:

Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng

Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ.

Hai câu thơ sóng đôi được tạo nên từ hình ảnh thực và hình ảnh ẩn dụ. Ví Bác như mặt trời là để nói lên sự trường tồn vĩnh cửu của Bác, Bác vĩ đại to lớn giống như mặt trời tự nhiên soi tỏa ánh sáng tự do cho sự sống, cho dân tộc. Đây chính là hình ảnh sáng tạo độc đáo của Viễn Phương.

Ngày ngày dòng người đi trong thương nhớ

Kết tràng hoa dâng bảy mươi chín mùa xuân...

Sự hình dung về dòng người nối tiếp dài vô tận hàng ngày đến viếng lăng Bác bằng tất cả lòng thành kính và thương nhớ, hình ảnh đó như những tràng hoa kết lại dâng người. Hai từ ngày ngày được lặp lại trong câu thơ như tạo nên một cảm xúc về cõi trường sinh vĩnh cửu. Cách so sánh này vừa thích hợp và mới lạ, diễn ra được sự thương nhớ, tôn kính của

nhân dân đối với Bác. Tràng hoa là hình ảnh ẩn dụ những người con từ khắp miền đất nước về đây viếng Bác giống như những bông hoa được Bác ươm trồng, chăm sóc nay nở rộ ngát hương về đây tụ hội kính dâng lên Bác.